

Motion till riksdagen
2007/08:So383

av Lars Ohly m.fl. (v)

Socialpolitik

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Inledning.....	3
4	Socialarbetare	3
5	Krav och socialtjänstlagen.....	3
6	Kooperativ för egenmakt	4
7	Socioekonomiska bokslut	5
8	Främja de sociala arbetskooperativen.....	6
9	Lagen om offentlig upphandling.....	7
10	Våld i nära relationer	7
11	Hemlöshet.....	7
12	Barns bästa.....	8
13	Barnkonventionen vid beslut om ekonomiskt bistånd	10
14	Barn och tillsyn.....	10

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att se över vilka förändringar som är nödvändiga för att säkra att socialtjänstlagen inte van- tolkas och att arbetssökande i behov av försörjningsstöd inte behandlas kränkande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en modell för socioekonomiska bokslut i kommunerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att från statligt håll ge ett direkt stöd till sociala arbetskooperativ.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bygga en struktur som kan förse sociala arbetskoopera- tiv med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för exempelvis SBAB.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Nutek bör ges i uppdrag att stödja projekt som på detta sätt lyfter fram sociala ambitioner redan i upphandlingsprocessens bör- jan.²
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inte ska vara möjligt att vråka barnfamiljer innan dessa har ett gott boende att flytta till.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (som är en del av Socialstyrelsen) i uppdrag att utveckla metoder för att stödja tonårsflickor i krissituationer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Institutet för metodutveckling inom socialtjänsten bör ges i uppdrag att prioritera utvecklingen av metoder för att integrera barnkonventionen i handläggandet av ekonomiskt bistånd.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en lagändring för att säkerställa att barnbidraget inte ska ingå i beräkningsunderlaget för socialbidrag.

¹ Yrkandena 3 och 4 hänvisade till NU.

² Yrkande 5 hänvisat till FiU.

3 Inledning

Diskussionen om socialpolitiken har avstannat. I stället för en fortsatt utbyggd välfärd diskuteras repressalier i form av indragna försörjningsstöd för dem som inte lever upp till hårda krav på aktiviteter. I stället för att låta barnperspektivet slå igenom så att höjningar av det generella barnbidraget även kommer de barn som lever i familjer med försörjningsstöd till del så talar man om vuxenvärldens marginaleffekter. Det är dags att byta till ett mer solidariskt spår i socialpolitiken.

4 Socialarbetare

För att höja kvaliteten i socialtjänstens arbete krävs det att varje socialsekreterare handlägger färre ärenden. För detta behövs mer personal. Vi vill också genomföra kraftfulla satsningar på missbruksvården genom införandet av en vård- och behandlingsgaranti och satsningar på meningsfull sysselsättning m.m.

Kommunerna borde också ta ett större ansvar för tidiga insatser till barn och unga i svårigheter och satsa mer på kvinnor som utsatts för mäns våld.

Vi uppskattar att det skulle behöva anställas ca 2 000 personer ytterligare inom kommunernas sociala verksamhet. Detta är en del av den satsning på 200 000 nya jobb i den offentliga sektorn som Vänsterpartiet vill genomföra. Förslaget presenteras i sin helhet i vår budgetmotion 2007/08:Fi276.

5 Krav och socialtjänstlagen

I Socialtjänstlagens portalparagraf står det: ”Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.” Dessa målformuleringar är helt centrala i socialpolitiken.

Socialtjänstlagens (SoL) 4 kap. 1 och 4 §§ används som laglig grund för att ställa krav på arbetslösa för att betala ut försörjningsstöd. Vilket lagrum som tillämpas för olika grupper är olika i olika kommuner. 4 § syftar främst på ungdomar som står utanför arbetsmarknaden. I en del kommuner menar man att 1 § räcker för att ställa krav på alla. Vänsterpartiet menar att 4 § är till för att ställa krav, medan det är en felaktig tolkning av 1 § om denna används som grund för att ställa krav på arbetslösa. Paragrafen lyder:

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Det är inte rimligt att med den utgångspunkten avkräva en arbetssökande tre timmars närvaro på jobbcentrum, i alla fall inte när den arbetssökande inte

Fel! Okänt namn på

erbjuds en meningsfull aktivitet. Det finns avskräckande exempel på hur människor som är analfabeter tvingats sitta och "läsa" platsannonser tre timmar om dagen för att få sitt försörjningsstöd. Utvärderingen av det s.k. Skönprojektet visar att det ibland ställs orimliga krav för att ett försörjningsstöd skall utgå. Socialstyrelsen bör därför ges i uppdrag att se över vilka förändringar som är nödvändiga för att säkra att socialtjänstlagen inte vantolkas och att arbetssökande i behov av försörjningsstöd inte behandlas kränkande. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Kooperativ för egenmakt

Alltför många står i dag utanför arbetsmarknaden och saknar en egen försörjning. Många av dessa behöver stöd och rehabilitering för att återfå en plats på arbetsmarknaden. För Vänsterpartiet är det självklart att alla behövs och har en förmåga att positivt bidra till välfärden om de rätta förutsättningarna finns. I stället för att skapa förutsättningar för en arbetsmarknad för alla talar högerregeringen om arbetslösa och människor som uppbär ekonomiskt stöd i termer av fusk, bidragsberoende och svartjobb. För att möta dessa problem föreslår den borgerliga regeringen lägre ersättningar, högre krav och hårdare kontroll av den enskilde i en tilltagande takt.

Vi förnekar inte att det förekommer både fusk och svartjobb. Detta innebär dock inte att arbetslösheten kommer att försvinna om man inför hårdare krav och kontroll av de arbetslösa. Den kan bara försvinna om det skapas fler jobb. Oavsett hur hårt alla arbetslösa försöker få ett arbete kommer de inte att lyckas om inte antalet arbetstillfällen ökar och om inte arbetstillfällena anpassas till individernas olika förutsättningar. Detta beror helt enkelt på att de lediga arbetena är för få.

Fokuseringen på fusk är politiskt motiverad från högern. Om man framställer dem som lever i en utsatt situation och tar emot stöd eller pengar från socialförsäkringssystemet på det sättet, blir det mindre kontroversiellt att försämra socialbidrag, a-kassa och socialförsäkringar. Vänsterpartiets politik och förslag grundar sig på ett synsätt som respekterar människans rättigheter och möjligheter oavsett om man för tillfället befinner sig i en svår situation. Därför vill vi här lyfta fram de sociala arbetskooperativens möjligheter att ersätta utanförskap med egenmakt.

En av de viktigaste förutsättningarna för att komma ur utanförskap är ett eget arbete. Den som har ett arbete kan känna att den bidrar och deltar. Personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa är ofta även arbetslösa och för dessa kan arbete vara rehabiliterande i sig.

Alla människor har inte samma förutsättningar att ta vilket jobb som helst på den öppna arbetsmarknaden. Om man har problem med t.ex. missbruk eller psykisk ohälsa är det svårt att prestera hundra procentigt från dag ett. Man kan ha större behov av stöd och hjälp både med arbetet och med att bli fri från ett missbruk eller för att bli frisk. Några som bedrivit ett framgångsrikt arbete med sådan rehabilitering är sociala arbetskooperativ som Basta och

Vägen ut. Sociala arbetskooperativ står för nytänkande även inom den psykiatriska rehabiliteringen och har uppvisat fina resultat och ökad livskvalitet för dem som ingått i dem. Dessutom är kostnaderna lägre än vid traditionella behandlingsmetoder. Verksamhetsformerna ser ut att kunna ge särskilda möjligheter för människor som inte får anställning på annat sätt eller som annars inte skulle starta företag.

Ett socialt arbetskooperativ är en form av samverkan där medlemmarna både äger och bedriver en ekonomisk verksamhet som de har behov och nytta av. Medlemmarna är delaktiga i verksamheten och får på så sätt inflytande och ökat ansvar. Det unika med arbetskooperativt företagande är att det samlar människor som arbetar för gemensamma mål och att de styr tillsammans. I en kooperativ lösning är det flera personer som delar på arbete, ansvar och glädje.

När vi talar om dessa sociala arbetskooperativ bör de inte förväxlas med t.ex. personalkooperativ som genom avknoppning tar över befintlig verksamhet inom t.ex. barnomsorgen eller hälso- och sjukvården. Här är det i stället rehabiliteringen av människor som av olika anledningar har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden som står i fokus. Samtidigt är det inte frågan om någon ”pysselsättning” utan det handlar om ett riktigt arbete med riktigt ansvar. Denna egenmakt och respekt för individen utgör en stark kraft i arbetskooperativens rehabiliteringsarbete.

7 Socioekonomiska bokslut

Den främsta vinsten med sociala arbetskooperativ är naturligtvis vinsten för den enskilde, som genom egenmakt och ansvar successivt tar sig tillbaka in i samhällsgemenskapen. Värdet av den resan kan inte mätas i pengar. Det är inte bara individen som tjänar på arbetskooperativen. Så hur kan man ur ett samhällsligt perspektiv värdera de sociala arbetskooperativens insatser? Nationalekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog har arbetat fram en modell för socioekonomiska bokslut. Nilsson och Wadeskog har studerat missbrukare som rehabiliterats på Basta och Vägen ut. Modellen går ut på att man beräknar den samhällsliga kostnaden för personen när den är aktiv missbrukare och ställer detta mot kostnaden för samhället under rehabilitering i ett socialt arbetskooperativ. Resultatet av en sådan kalkyl är att det är oerhört lönsamt för samhället att människor rehabiliteras inom ramen för sociala arbetskooperativ. Enligt Ingvar Nilssons och Anders Wadeskogs beräkningar skapar Basta en samhällsvinst på 1,25 miljoner kronor per medarbetare och år. Samhället tjänar igen de pengar som man betalar för rehabiliteringen på Basta på två månader.

Problemet i dag enligt Nilsson och Wadeskog är att man sätter den egna organisationen (t.ex. kommun, landsting, försäkringskassa etc.) i centrum istället för individen. Detta gör att man inte ser vinsterna av rehabilitering lika tydligt som man skulle göra om det var en och samma ekonomi, och det innebär också ett sämre stöd för den enskilde.

Fel! Okänt namn på

De socioekonomiska boksluten är en högintressant modell som vi vill ska användas för att styra samhällets resurser mer effektivt och visa på lönsamheten med rehabilitering och behandling. Därför bör det tas fram en modell för hur man kan använda socioekonomiska bokslut i praktiken för att synliggöra kommunernas och resten av samhällets hela kostnadsbild i förhållande till kvinnor och män som har behov av rehabilitering och behandling på grund av t.ex. missbruk eller psykisk ohälsa. Det är viktigt att ha ett genusperspektiv med i sammanhanget, då arbetsmetoden även ska synliggöra skillnader i hur könen behandlas. En viktig fråga att belysa är exempelvis om mäns rehabilitering är mer inriktad på arbete än kvinnors.

Vi vill därför att riksdagen ger regeringen i uppdrag att ta fram en modell för socioekonomiska bokslut i kommunerna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Främja de sociala arbetskooperativen

När det gäller samhällets stöd till sociala arbetskooperativ har Nutek fått i uppdrag att bidra till att utveckla företagandet inom den sociala ekonomin. Det innebär i huvudsak ett stöd till kooperativa utvecklingscentrum runt om i landet, men även pengar till projekt.

De 25 kooperativa utvecklingscentrumen i landet har i dag 110 personer anställda. 70 av dessa är kooperativa rådgivare. Dessa arbetar med att ge information och råd till dem som vill starta och driva företag i kooperativ form. De kooperativa utvecklingscentrumen finansieras till hälften med statsbidrag från Nutek.

Vi menar att även om de kooperativa utvecklingscentrumen gör ett viktigt arbete till stöd för en del kooperativ, bör man se över möjligheten att mer direkt stödja de sociala arbetskooperativen från statligt håll. Ett sådant stöd skulle kunna läggas upp på många olika sätt men bör på ett eller annat sätt knytas till omfattningen av verksamheten och det sociala innehållet. Ett sådant stöd bör också vara mer långsiktigt än projektstöden och ta särskild hänsyn till att det blir en rättvis fördelning mellan könen. Därför bör regeringen se över möjligheten att från statligt håll ge ett direkt stöd till sociala arbetskooperativ. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

De sociala arbetskooperativen har också behov av att lättare få tillgång till riskkapital. Vilken bank beviljar ett lån på ett par miljoner om det är en sammanslutning av 100 f.d. missbrukare som frågar? Därför är kooperativen i dag hänvisade till att söka projektmedel, men projektformen är inte alltid den mest lämpade för att utveckla kooperativ verksamhet. Därför bör staten bygga en struktur som kan förse sociala arbetskooperativ med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för exempelvis SBAB. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Lagen om offentlig upphandling

Många sociala kooperativ lyfter upp den krångliga offentliga upphandlingsprocessen som ett hinder för möjligheten att få uppdrag från den offentliga sektorn. Vi menar att det mesta av den verksamhet som upphandlas i dag borde vara kvar i offentlig regi; detta eftersom vi vill ha en stark offentlig sektor och eftersom vinstintresset är en skadlig drivkraft inom många verksamheter.

Samtidigt menar vi att när kommuner, landsting eller staten behöver upphandla tjänster som klottersanering, transporter och parkskötsel, för att ta några exempel, ser vi naturligtvis hellre att ett socialt arbetskooperativ får ett uppdrag än att en mer kommersiellt inriktad aktör tar det. Därför menar vi att ett socialt hänsynstagande i större utsträckning borde vägas in i upphandlingsprocessen. Vi vill pröva om det finns möjlighet att arbeta med socioekonomiska bokslut även i detta sammanhang.

Den bästa lösningen i upphandlingssammanhang är att en kommun redan i sin uppdragsbeskrivning rörande parkskötsel, klottersanering eller liknande visar att ett socialt hänsynstagande kommer att vägas in i upphandlingsprocessen. På så sätt får de sociala kooperativen möjlighet att konkurrera på lika villkor med andra aktörer och deras samhällsnytta värderas redan från början. Nutek bör därför ges i uppdrag att stödja projekt som på detta sätt lyfter fram sociala ambitioner redan i upphandlingsprocessens början. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10 Våld i nära relationer

Skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn samt kunskapen om könsrelaterat våld i nära relationer måste förbättras rejält. Vänsterpartiet har en mängd förslag på åtgärder i kampen mot mäns våld mot kvinnor och samkönat partnervåld samt avsätter resurser till kvinnojourer och kompetenshöjning inom såväl socialtjänsten som rättsväsendet. Vi utvecklar detta framför allt i motionen Mäns våld mot kvinnor och samkönat partnervåld (2007/08:Ju392) och även i Handikappolitik (2007/08:So381) och Alkoholpolitik (2007/08:So242).

11 Hemlöshet

Under 1960- och 1970-talen gjordes en rad insatser för att komma till rätta med bostadsbristen. Staten införde finansieringsgarantier för byggandet och kommunerna prioriterade bostadsplanering och markupplåtelse. Alla satsningar som gjordes under den här perioden var inte helt lyckade, men de inrebar att hemlösheten under perioden 1975–1985 kraftigt minskade. Under

Fel! Okänt namn på

1990-talet ökade hemlösheten igen och har permanentats på en alldeles för hög nivå.

För att förhindra hemlöshet krävs verktyg för kommuner och stat för att förebygga och bekämpa den hemlöshet som är ett faktum. Det viktigaste för att lösa problemet är att bygga bostäder som de flesta har råd att bo i. Dessutom måste bostadsbidragen fungera på ett sådant sätt att de grupper som av ekonomiska skäl i dag inte kan söka eller behålla bostäder får en rimlig möjlighet att göra detta. Men därutöver krävs regleringar så att bostadsförsörjningen fungerar och bostäder kan fördelas under ordnade och icke-diskriminerande former, något som en fri marknad aldrig kan garantera. Vänsterpartiet tar i en särskild motion upp en rad förslag som bör genomföras för att ingen ska behöva vara bostadslös och där vi bl.a. kräver att det i 4 kap. 1 § socialtjänstlagen införs en bestämmelse om allas rätt till en egen bostad.

Inte ens alla barnfamiljer har en bostad och tvingas t.o.m. att vara med om vräkningar. Utredningen ”Vräkning och hemlöshet – drabbar också barn” (SOU 2005:88) bedömer att ca 1 000 barn per år berörs av vräkningar. I utredningen pekar man på behovet av att se vräkningen av barn som ett gemensamt ansvar för både socialtjänsten och kommunernas bostadspolitik. Ur ett barnperspektiv är ”tak över huvudet” inte tillräckligt. För barn blir tillfälliga boenden en fortsatt otrygghet med byte av skola, dagis och kamrater.

Vänsterpartiet menar att det är oacceptabelt att barn vräks och är hemlösa. Därför bör vräkningar av barn förbjudas. Det ska inte vara möjligt att vräka barnfamiljer innan dessa har ett gott boende att flytta till. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12 Barns bästa

En nationell strategi för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1999 av en enhällig riksdag. Barnkonventionen skulle genom den beslutade strategin genomsyra alla beslut i riksdag, kommuner, landsting och statliga myndigheter. Barnombudsmannen fick ett utökat uppdrag med uppgift att vara motorn i arbetet med att sprida, integrera och följa upp barnkonventionen.

Under senare år har det kommit flera rapporter från Barnombudsmannen, Rädda Barnen och Socialstyrelsen m.fl. som visar att barnkonventionen inte genomsyrar alla områden. Brister finns i bl.a. socialtjänsten vid bedömning av ekonomiskt bistånd, vid vräkningar och även i socialtjänststämmanden som direkt berör barn, t.ex. omhändertaganden. Det är synnerligen allvarligt då socialtjänsten är det yttersta skyddsnätet i samhället och i vissa fall har ett direkt skyddande uppdrag när det gäller barn som far illa.

Flickor och pojkar bemöts tidigt på olika sätt utifrån kön. De studier som tidigare gjorts har ofta fokuserat på flickors behov och villkor. Det har inneburit att man riskerar att cementera pojkens som norm samtidigt som man osynliggör pojkars behov. Könsstrukturerorna blir också tydliga i familjerättsfrågor och i situationer där socialtjänsten ska relatera till föräldrarna. Kvin-

Fel! Okänt namn på

norna ges där störst ansvar för barnet, och om modern inte längre klarar av det ansvaret räknas inte alltid fadern som ett reellt alternativ som ensam vårdnadshavare, utan i stället kan familjehemsplacering bli aktuellt.

Många barnfamiljer i världen måste fly från sina hemländer. Det finns även flyktingbarn som kommer hit helt ensamma. Dessa barn behöver, i avsaknad av sina föräldrar, en annan vuxen person som kan ta till vara deras rättigheter. Till dessa barn utses en god man. Det står också i utlänningslagen att vi ska vara lyhörda och lyssna på barnen och ta hänsyn till deras behov. De behöver ofta hjälp för att hantera svåra upplevelser. Det är viktigt att detta inte bara blir goda ord utan att barnen ses i socialpolitiken och att socialtjänsten synliggörs och arbetar aktivt för att förbättra asylsökande barnfamiljers och ensamkommande barns situation.

Flickors och pojkars sexualitet betraktas på olika sätt och socialtjänsten tenderar att betrakta tidig och aktiv sexualitet hos flickor som ett problem. Det används inte sällan som ett skäl för familjehemsplacering. Generellt kan man säga att tonårsflickor ofta fortfarande placeras i familjehem på grund av relationsproblem och pojkar på grund av beteendeproblem. Flickors problem uppmärksammas senare än pojkars, vilket visar på att flickors situation tycks vara relativt osynlig fram till dess att flickorna kommer upp i tonåren. Regeringen bör därför ge Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) i uppdrag att utveckla metoder för att stödja tonårsflickor i krissituationer. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Barn som är utsatta för våld eller lever i familjer där mannen utsätter kvinnan för våld är en grupp som löper stor risk att utveckla hälsoproblem under barndomen men också i vuxenlivet. Barn vet alltid vad som pågår; de flesta barn har bevittnat våldet och flera har själva varit utsatta. Risken för ohälsa hos barn som bevittnat våld är nästan lika stor som för de barn som är direkt våldsutsatta. Barnens situation måste uppmärksammas och de måste ges ett kvalificerat stöd. Barn- och ungdomspsykiatri ska ha resurser för kvalificerat traumastöd till utsatta barn. De barnahus som nu startat på flera håll i landet för barn som utsatts för våld och övergrepp är ett bra exempel på när ansvariga myndigheter samarbetar kring barnet. Problemet i dag är att när det uppstår en misstanke om att ett barn har utsatts för brott inleds flera olika utredningsprocesser av såväl rättsväsendet som socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Utredningarna drivs ofta parallellt och innebär att barnet slussas runt i olika miljöer. Myndigheterna har i dag en skyldighet att samverka, men barnahusen går ett steg längre. Här förs samarbetet in under samma tak och barnet behöver därmed bara komma till en plats samtidigt som kvaliteten i utredningarna förbättras. Mot bakgrund av detta menar vi att det bör finnas barnahus i varje större kommun. Detta krav lyfter vi fram i en annan motion om sexualiserat våld.

13 Barnkonventionen vid beslut om ekonomiskt bistånd

Trots en stark ekonomisk återhämtning under den förra mandatperioden, 2002–2006, då många fått det bättre, har de ekonomiskt mest utsatta barnen fortsatt att halka efter. Rädda Barnens rapport *Barnfattigdomen i Sverige 2006* visar att för första gången sedan studierna började genomföras ökar åter antalet barn i fattiga hushåll, från 12,8 procent till 13 procent mellan år 2003 och 2004. Det är framför allt barn till ensamstående föräldrar och barn med föräldrar med utländsk bakgrund som lever i fattiga hushåll. Klyftorna ökar mellan olika grupper av barnfamiljer.

Ekonomiskt bistånd ska tillförsäkra den enskilda en skälig levnadsnivå, en levnadsnivå som inte preciseras i lagtexten eller i dess förarbeten. Därför måste biståndet relateras till den aktuella situationen och den allmänna standardutvecklingen. Det finns i dag en undre gräns för vad som ska ingå i en skälig levnadsnivå men inte en övre. Det finns därför utrymme för att ta hänsyn till barnens behov.

Vi har konstaterat att många barn berörs av besluten om ekonomiskt bistånd. Trots det vägs långt ifrån alltid barnets bästa, utifrån barnkonventionens anda, in i beslutet om ekonomiskt bistånd. Hösten 2003 granskade Länsstyrelsen i Stockholms län hur barnets bästa beaktats i bedömningen av ekonomiskt bistånd. Det visade sig att trots kommunernas riktlinjer om att barnets bästa ska betonas har det inte fått genomslag.

Vänsterpartiet anser att barnets bästa alltid ska beaktas i besluten om ekonomiskt bistånd. Barn som lever i ekonomiskt utsatta miljöer under sina första år riskerar att få en betydligt sämre hälsa, ökad risk för utanförskap och större svårigheter att ta plats i samhället jämfört med jämnåriga. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete bör ges i uppdrag att prioritera utvecklingen av metoder för att integrera barnkonventionen i handläggandet av ekonomiskt bistånd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag minskar föräldrarnas försörjningsstöd när barnbidraget höjs. Det betyder att redan utsatta barn inte får del av den ökade välfärden på samma sätt som andra barn. Vänsterpartiet kräver en lagändring för att säkerställa att barnbidraget inte ska ingå i beräkningsunderlaget för socialbidrag. Vi anser att det är av yttersta vikt att säkerställa att också de allra fattigaste får ta del av barnbidragshöjningar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14 Barn och tillsyn

Ungefär 14 000 flickor och pojkar i Sverige bor i familjehem eller i hem för vård eller boende "HVB-hem". Att omhänderta barn och ungdomar är ett stort ingripande i ett barns och dess närståendes liv. Att skilja barnet från dess invanda livsmiljö, även om den kan ha varit destruktiv, sätter stora spår. Trots

Fel! Okänt namn på

det lyssnar vi vuxna sällan på de barn och unga som berörs av dessa insatser. Enligt Rädda Barnen upplever många av dessa barn att de vuxna inte lyssnar och att det är svårt att få information om sin situation, t.ex. om varför de omhändertagits. Länsstyrelserna har ansvar för tillsynen. Barnen som är placerade upplever ofta tillsynsbesöken som tillrättalagda och saknar möjlighet att på ett tryggt och bra sätt få ge sin bild av boendet.

Det borde vara naturligt att barn ska kunna vända sig direkt till länsstyrelserna för att anmäla missförhållanden. Det finns inget lagligt hinder mot att anmäla missförhållanden till länsstyrelserna redan i dag även om deras verksamheter inte synes anpassade för denna uppgift. Av Rädda Barnens projekt framgår att barn som vårdas på HVB-hem inte vet vart de skall vända sig om de blir illa behandlade under sin placering. Länsstyrelserna borde ta emot anmälningar om missförhållanden även direkt från barn. Länsstyrelsens verksamhet måste anpassas så att barns kontakt med myndigheten kan ske på barnets egna villkor och utan risk för repressalier.

Det har under den senaste tiden uppmärksammats att många barn som placerades på barnhem eller i fosterfamilj under efterkrigstiden har blivit illa behandlade. Ett par olika föreningar som kräver upprättelse har bildats. Vänsterpartiet menar att dessa krav i stor utsträckning kan vara befogade. Innan vi beslutar om vilket slags kompensation som skulle kunna bli aktuellt menar vi dock att det är väsentligt att alla kort läggs på bordet, och vi har stora förväntningar på den utredning som pågår.

Stockholm den 3 oktober 2007

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Kent Persson (v)

Eva Olofsson (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)